

ŚWIĘTY ROCH

Patron
Miasta
i Gminy
Zator

Szanowni Państwo! Drodzy Parafianie!

W 2020 roku obchodzimy szczególne wydarzenie w historii Zatora. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów na prośbę Burmistrza, Rady Gminy oraz Parafii św. Wojciecha i Jerzego w Zatorze wydała dekret ogłaszający św. Rocha patronem naszego Miasta i Gminy. Niniejszą publikacją pragniemy złożyć hołd nowemu patronowi ziemi zatorskiej. Chcemy też przedstawić, jak rozwijał się jego kult oraz przybliżyć wszystkim najważniejsze wydarzenia z jego życia.

Mieszkańcy Zatora otaczali św. Rocha wielką czcią już od XVII wieku. Aż do dnia dzisiejszego jest on strażnikiem, chroniącym nas przed chorobami i zarazą. Choć we współczesnych czasach wydawało się, że epidemia nam już nie zagraża, to szybko okazało się, w jakim byliśmy błędzie. Dlatego ciągle z wiarą i ufnością modlimy się do św. Rocha, błagając o jego wstawiennictwo u miłosiernego Ojca w niebie.

Nie byłoby uroczystości nadania patronatu, gdyby nie figura przedstawiająca św. Rocha, która znajduje się obecnie na skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Oświęcimskiej. Ten najstarszy pomnik na Zatorszczyźnie przetrwał wiele wojen i kataklizmów. Jest on znakiem wdzięczności dla naszego patrona za wyproszone błogosławieństwo, a jednocześnie przypomnieniem o konieczności modlitwy za zmarłych i konających. Każdy, przechodząc obok tego pomnika, może zadać sobie pytanie: „Czy jestem przygotowany na spotkanie z Panem?”

Chcąc docenić dokonania naszych przodków, a także pragnąc ocalić pamięć o św. Rochu, postanowiliśmy wydać niniejszy folder. Gorąco zachęcamy do zapoznania się z broszurą i historią kultu Świętego Pielgrzyma w naszej Gminie.

*Mariusz Makuch
Burmistrz Zatora*

*Ks. Jacek Wieczorek
Proboszcz Parafii pw. św. Wojciecha i Jerzego
w Zatorze*

Autor tekstu:

ks. Dariusz Nawara

Opracowanie graficzne:

Maciej Hojda
HOMAGO Studio Graficzne
www.homago.pl

Publikację sfinansowano ze środków pochodzących z budżetu Gminy Zator

Zator 2020

Kopiec z figurą św. Rocha

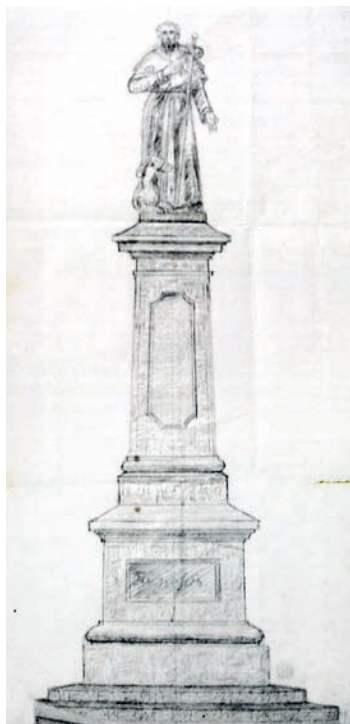
został wzniesiony dla uczczenia pamięci pradziadów, którzy zostali dotknięci zarazą morowego powietrza. Miało to miejsce w 1639 roku. W Zatorze, będącym wówczas stolicą starostwa zatorskiego, setki ludzi padło ofiarą zarazy. Nieboszczyków grzebano poza murami miasta na jednym miejscu. Tam właśnie po ustaniu plagi mieszkańcy własnymi rękami usypali mogiłę. Na jej szczycie umieścili posąg św. Rocha, stojącego

na murowanym filarze, by przypominał przechodniom tak straszliwą klęskę i jednocześnie był dla nich zachętą do otoczenia zmarłych modlitwą.

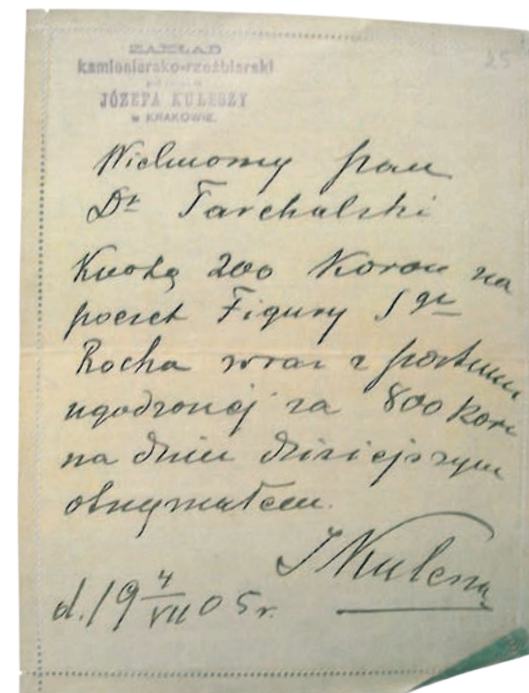
Figura została odnowiona w maju 1865 roku. W kasie miejskiej w Zatorze wystawiono rachunek na kwotę 80 centów (krajcarów), które przekazano malarzowi z Oświęcimia, Stankiewiczowi. Prace obejmowały wykonanie rowu od strony południowo-zachodniej i północnej, by mogła do niego ściekać woda deszczowa, mogiłę wyrównano i odarniowano, pozostawiono wejście od strony wschodniej, filar podmurowano, posąg świętego oczyszczono, szczyt mogiły otoczono drewnianą balustradą pomalowaną na biało, podstawę mogiły zabezpieczono płótem. Wykonano też pożącaną tabliczkę upamiętniającą odnowienie.

11 września 1865 roku magistrat zatorski wydał zakaz wypasania w tym miejscu zwierząt. Nie wolno tutaj było kosić ani zbierać trawy. Nad przestrzeganiem tego przepisu czuwał stróż polowy. Od 12 września opiekę nad mogiłą sprawował Wincenty Kopylkiewicz, członek wydziału szkolnego.

Szkic odnowionego pomnika, 1865 rok. Źródło: Akta miasta Zatora: Mogiła i kopiec św. Rocha w Zatorze – akt odnowienia kopca, budowa pomnika (plany, szkice).

Napis na postumencie pomnika św. Rocha.

Pokwitowanie Zakładu kamieniarsko-rzeźbiarskiego Józefa Kuleszy w Krakowie, 1905 rok.
Źródło: Akta miasta Zatora: Mogiła i kopiec św. Rocha w Zatorze – akt odnowienia kopca, budowa pomnika (plany, szkice).

Poświęcenia kopca i figury chciano dokonać w dniu rozpoczęcia roku szkolnego tj. 1 września 1865 roku. Przy tej okazji radni zdecydowali, by opisać to miejsce dla potomnych i zebrać podpisy wszystkich mieszkańców. Opisem miał zająć się kolator kościoła, hrabia Potocki oraz ksiądz proboszcz i wikariusz. Oprócz danych związanych z zarazą i św. Rochem w przygotowanym opracowaniu można było znaleźć historię zatorskiej parafii, informacje o liczbie mieszkańców, walucie będącej wówczas w obiegu.

Uroczyste poświęcenie odnowionego kopca św. Rocha miało ostatecznie miejsce 20 września 1865 roku. W akcie odnowienia zawarto gorące westchnienie do Boga, by raczył mieć w swojej ojcowskiej opiece miasto i cały kraj oraz by chronił wszystkich od morowej zarazy i wszelkich klęsk.

Odnowienie figury św. Rocha, 2003 rok. Na zdjęciu: przedstawiciele Towarzystwa Miłośników Ziemi Zatorskiej i Rady Społecznej Odnowy Zatorskich Zabytków.

W 1899 roku w związku z poszerzeniem gościńca, kopiec wraz z figurą usunięto. Pomnik św. Rocha ponownie wykonano z kamienia pińczowskiego w zakładzie kamieniarskim Józefa Kuleszy w Krakowie w 1905 roku. Taka też data widnieje na postumencie obecnie. Wygrawerowano wtedy napis: „Święty Rochu, bądź opiekunem tego miasta, błogosław mieszkańcom jego”. W 1940 roku, w czasie II wojny światowej, Niemcy usunęli figurę, wrzucając ją do pobliskiej Skawy. Ocalała jednak dzięki Zatorzanom, którzy postanowili ją ukryć.

Na swoje miejsce powróciła w 1946 roku. Wymagała jednak uzupełnień odpadłych i zaginionych detali. Ostatnia renowacja figury przeprowadzona została jesienią 2003 roku z inicjatywy Rady Społecznej Odnowy Zatorskich Zabytków działającej przy Towarzystwie Miłośników Ziemi Zatorskiej, ze środków Gminy Zator i TMZZ. Uroczyste odsłonięcie odnowionego pomnika nastąpiło 10 października tego samego roku. W 2020 roku planowane jest ponowne odnowienie figury.

◀ Ustawienie figury św. Rocha na postumencie, 1946 rok.

Uroczystość nadania patronatu

Propozycja ustanowienia św. Rocha patronem Miasta i Gminy Zator została zgłoszona do Rady Miejskiej z inicjatywy społeczności lokalnej. Dnia 28 marca 2017 roku uchwałą nr XXXI/281/17 Rada wyraziła taką wolę. Wystosowano pismo do Kurii Metropolitalnej w Krakowie, w którym poproszono o rozpoczęcie procedury kościelnej. Wszystkie stosowne dokumenty zostały przesłane do Stolicy Apostolskiej. W dekrete datowanym na **3 maja 2019 roku** Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów udzieliła pozytywnej odpowiedzi i ogłosiła św. Rocha patronem Miasta i Gminy Zator.

Po wydaniu tej historycznej decyzji, rozpoczął się czas przybliżania parafianom postaci świętego. Podjęto następujące inicjatywy:

- * roraty tematyczne o św. Rochu;
- * peregrynacja figury patrona po domach uczestników rorat;
- * konkurs plastyczny i literacki dla uczniów szkół podstawowych;
- * przedstawienie i wieczornica o życiu Świętego Pielgrzyma;
- * organizacja I Rochiady, czyli Zatorskich Igrzysk Parafialnych dla młodzieży;
- * upieczenie „Roszki zatorskiej” – francuskiej słodkiej bułeczki;
- * lekcje historyczne w kościele;
- * skomponowanie 3 pieśni o św. Rochu;
- * zaprojektowanie gry planszowej pt. „Pielgrzym”;
- * ufundowanie figury do kościoła parafialnego;
- * przygotowanie flag i pieczęci okolicznościowych;
- * założenie wspólnoty Rochitów;
- * wytyczenie trasy Ekstremalnej Drogi Krzyżowej (pod patronatem św. Rocha) do Kalwarii Zebrzydowskiej.

Co roku w dniu **16 sierpnia** (liturgiczne wspomnienie św. Rocha) społeczność Miasta i Gminy będzie obchodzić święto ku czci swojego patrona.

CONGREGATIO DE CULTU DIVINO
ET DISCIPLINA SACRAMENTORUM

Prot. N. 100/18

CRACOVIENSIS

Sanctum Rochum, qui pie peregrinando et aegros curando sanctitatis famam consecutus est, clerus et christifideles urbis et communis v. d. Zator peculiari necnon assiduo cultu prosecuti sunt et adhuc prosequuntur.

Inde Excellentissimus Dominus Marcus Jędraszewski, Archiepiscopus Cracoviensis, communia excipiens vota, ipsa auctoritate civili annuente, electionem Sancti Rochi, in Patronum apud Deum illius urbis et communis rite approbavit.

Idem vero, litteris die 11 februarii 2018 datis, enixe rogavit, ut huiusmodi electio et approbatio, iuxta Normas de Patronis constituendis confirmarentur.

Congregatio porro de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, vigore facultatum eidem a Summo Pontifice FRANCISCO tributarum, attentis expositis, cum electionem et approbationem ad iuris praescriptum peractas esse constet, precibus annuit atque

SANCTUM ROCHUM
PATRONUM APUD DEUM
URBIS ET COMMUNIS v. d. ZATOR

confirmat.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Ex aedibus Congregationis de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, die 3 mensis maii 2019, in sollemnitate B.M.V. Reginae Poloniae.

Robertus Card. Sarah
Praefectus

+ Arturus Roche
Archiepiscopus a Secretis

Kongregacja ds. Kultu Bożego
i Dyscypliny Sakramentów
Prot. N. 100/18

KOŚCIÓŁ KRAKOWSKI

Duchowieństwo oraz wierni miasta i gminy Zator otaczali i do dzisiaj otaczają szczególnym i trwałym kultem świętego Rocha, który przez pobożne pielgrzymowanie i leczenie chorych okrył się sławą świętości.

Dlatego Najdostojniejszy Marek Jędraszewski, Arcybiskup Krakowski, biorąc pod uwagę powszechne przekonanie i w zgodzie z władzami miasta, słusznie zatwierdził wybór świętego Rocha na patrona przed Bogiem wspomnianego miasta i gminy.

Listem z dnia 11 lutego 2018 roku usilnie prosił, aby tego rodzaju wybór i zgoda zostały zatwierdzone według norm o ustanawianiu patronów.

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, na mocy władzy udzielonej przez Ojca Świętego Franciszka, mając na uwadze przedstawioną sprawę, przy zachowaniu wymaganego wyboru i zgody do udzielenia, wychodzi naprzeciw prośbom i potwierdza

ŚWIĘTEGO ROCHA
JAKO PATRONA PRZED BOGIEM
MIASTA I GMINY ZATOR.

Bez względu na wszelkie przeciwne zarządzenia.

W siedzibie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów
3 maja 2019 roku, w uroczystość Królowej Polski.

Robert kard. Sarah
Prefekt

+ Arthur Roche
Arcybiskup Sekretarz

Roch de la Croix

urodził się w Montpellier (Francja) w 1295 roku w rodzinie magnackiej. Jego imię pochodzi od francuskiego *roche* i oznacza „skałę”: człowieka odpornego, twardego. Narodzinom towarzyszył niezwykły znak – na lewej piersi dziecka widoczne było znamię w kształcie czerwonego krzyża. Odczytano go jako zapowiedź życia świętobliwego, nacechowanego cnotami, ale też cierpieniem. Rodzice Jan i Liberia dziękowali Bogu za dar syna, którego uprosili za wstawiennictwem Maryi.

Mały Roch chętnie się modlił i chodził do kościoła. Towarzyszył swojej matce w jej posłudze wśród chorych i biednych w przytułkach i szpitalach. Już w wieku 12 lat odkrył swoje powołanie – służbę potrzebującym. Łączył ją z wyrzeczeniem się wszelkich zbytków, zapraszaniem do domu strudzonych pielgrzymów oraz hojnym obdarowywaniem bliźnich.

W wieku 20 lat stracił rodziców, najpierw ojca, później matkę. Ojciec skierował do niego słowa, które ten przyjął jako testament: „Synu mój, [...] naprzód Boga się bój, Mękę Zbawiciela naszego jak najczęściej rozmyślaj, przez którą nas zbawionych chciał mieć, ubogie wspomagaj, łakomstwa i skąpstwa się wystrzegaj, chorych nawiedzaj, ludzkość i gościnność przechodniom i pielgrzymom wyświadczaj, każdemu łaskawym się stawaj, a będziesz i ludziom, i Bogu miły”.

Roch wypełnił wszystkie te słowa, mimo że odziedziczył wielką fortunę. Miał świadomość, że dla Pana miarą wielkości nie będą posiadane dobra materialne, ale dobre uczynki. Dlatego wszystko, co miał, rozdał na ofiarę, a sam w ubogim stroju żebraka wyruszył na pielgrzymi szlak do Rzymu. W czasie drogi, mimo że nie był kapłanem, pomagał biednym i chorym odnaleźć drogę do Boga. W miasteczku Acquapendente napotkał szalejącą epidemię dżumy. Od razu zgłosił przełożonemu tamtejszego szpitala chęć pomocy. Kochał i służył. Od Boga otrzymał szczególną łaskę uzdrawiania. Czyniony przez niego znak krzyża na czole osoby zarażonej

Jacopo Tintoretto, Św. Roch w szpitalu, 1549, Scuola Grande di San Rocco, Wenecja.

Zródło: commons.wikimedia.org

przywracał zdrowie. Przysporzyło mu to wiele sławy, jednak pełen pokory sługa nie chciał, by go chwalono. Udał się w dalszą drogę do Wiecznego Miasta.

W Rzymie też pomagał i uzdrawiał. Wśród uzdrowionych był kardynał Brytanik, na którego czole znak krzyża pozostał w widzialnej formie do końca życia. W mieście tym Roch spędził około 3 lat, po czym wyruszył w drogę powrotną do swojej ojczyzny, Francji.

Przechodził m.in. przez Mediolan, Mantuę, Modenę, Parmę, wszędzie opiekując się zarażonymi. W Piacenzy sam zachorował na dżumę. Przebywając w szpitalu usłyszał głos: „Rochu, wiele trudów aż do dziś podejmowałeś dla mnie, teraz musisz znieść cierpienia podobne do tych, które ja zniosłem dla ciebie”. Doświadczając wielkiego bólu. By nie straszyć jękiem innych pacjentów, kazał się wynieść przed bramę szpitala. Mieszkańcy osądzili, że oszalał i wyrzucili go za miasto.

Roch doszedł do pobliskiego lasu, gdzie zamieszkał w opuszczonej chatce. Dziękował tam Bogu za swoje cierpienie i jednocześnie błagał usilnie o wsparcie. Pan wysłuchał prośby: obok chatki wytrysło źródło czystej

wody, a pożywienie codziennie przynosił mu pies. Któregoś dnia podążył za nim jego właściciel, patrycjusz Gotard. Przejęty widokiem Rocha postanowił mu pomóc. Przebrał się w łachmany i na ulicach Piacenzy błagał o pożywienie dla świętego. Wtedy znów wybuchła tam zaraza. Roch odplacił dobrem za zło i uzdrowił wiele osób. Sam też doznał uleczenia, więc w końcu mógł wyruszyć w drogę do domu.

Na granicy został jednak złapany i jako szpieg wtrącony do więzienia, gdzie spędził 5 lat. Torturowano go, a on sam dodatkowo poddawał się praktykom pokutnym: modlił się, biczował i pościł. Wszystkie cierpienia przyjmował z pokorą. Bóg wysłał do Rocha swojego anioła, który powiedział: „Już czas przyszedł, abyś za twe chwalebne prace, za utrapienia z cierpliwością znoszone, odebrał wieczną zapłatę i spoczynek tobie zgotowany”. W obliczu śmierci Roch poprosił o kapłana, by mógł się wypowiedzieć i po raz ostatni przyjąć Komunię świętą.

Zmarł 16 sierpnia 1327 roku. Miał 32 lata. Dopiero po śmierci, gdy myto jego ciało, zauważono na piersi czerwone znamię w kształcie krzyża, po którym poznano świętego.

PATRON:

chorych, aptekarzy,
lekarzy, weterynarzy,
rolników, ogrodników,
więźniów, wędrowców,
pielgrzymów, żeglarzy,
piekarzy, od chorób zakaźnych

IKONOGRAFIA:

przedstawiany jest
jako pielgrzym lub żebrak
z odsłoniętą raną na nodze
oraz towarzyszącym mu psem

WSPOMNIENIE:

16 sierpnia
(dzień narodzin dla nieba)

MODLITWA ROCHITÓW

Święty Rochu, ukazujący swoim przykładem, że życie człowieka na ziemi jest pielgrzymowaniem do niebieskich radości. Prosimy cię, wstawiaj się za zmarłymi z mojej rodziny. Tym, co teraz konają, wyproś łaskę skruczy i uśmierzenia bólu, a nam, proszącym ciebie o wstawiennictwo, wyjednaj śmierć tak łagodną i w łasce uświęcającej, aby przyjął nas do chwały zmartwychwstania Chrystus, który z Ojcem i Duchem Świętym żyje i króluje na wieki wieków. Amen.

Chwała Ojcu... Wieczne odpoczywanie... (3 razy)

